

POLAK WE FRANCJI

Le Numéro : 50 centimes.

Numer : 50 cts.

" LE POLONAIS EN FRANCE " — Journal hebdomadaire

Przed płacone Francji :

Cena numeru.... 50cts

Miesięcznie..... 2fr.50 cts

Po za Francją w Europie :

Rocznie..... 48 fr.

W Ameryce :

Rocznie..... 3 dol.

Pismo poświęcone

sprawom religijnym, społecznym i ojczystym

Wychodzi w każdą niedzielę

ORGAN ZWIĄZKU TOWARZYSTW KATOLICKICH

Adres Redakcji i
Administracji

263 bis, rue Saint-Honoré
PARIS (1^{er} arr.)

Nr. czeku 97067

Telefon : Richelieu 90-40

PARYŻ

NIEDZIELA 2 GRUDNIA 1928

Rok. V — N° 49

OGRANICZENIE EMIGRACJI KOBIET

Opieka dziewczyn polskich na emigracji.

Trudne warunki życia w Polsce spowodowane następstwami strasznej wojny światowej dały się we znaki nie tylko żywicielom licznych rodzin. Wędrowały całe rodziny polskie, szukając w obcym kraju kawałka chleba, wędrowali chłopcy, a nawet dziewczęta.

Ciężki jest los robotnika w obcym kraju, a cóż dopiero powiedzieć o położeniu dziewczyn polskich przeznaczanych kontraktem do rozmaitych ferm francuskich. Najgorszy los czyha na emigrantkę polską, jeżeli dostanie się na małe gospodarstwo rolne, bo będąc bardzo często osamotnioną, bez jakiegokolwiek opieki, bez znajomości języka, bez możliwości użalenia się kimś kto by ją pocieszył musi pracować ciężko bez jakiegokolwiek nadziei poprawy losu. Liche pomieszkowanie, marne odżywienie, małe wynagrodzenie, złe traktowanie, a bardzo często niebezpieczeństwa moralne wtrącają polskie dziewczęta w choroby, kończące się przedwczesną śmiercią, albo też niezdolnością do dalszej pracy. Zbyt widocznym było zło, by ci którzy musieli na to patrzeć nie wołali ustawicznie z ostrzeżeniem do władz polskich.

Rząd polski nie był głuchym na te wołania. Nie mogąc jednak z licznych powodów zakazać zupełnie emigracji kobiet, starał się złu zaradzić, dążąc z jednej strony do jak największego ograniczenia emigracji kobiet, tak z drugiej strony starał się otaczać większą, niż dotychczas opieką emigrantki polskie.

Idąc po tej linii, już przeszłego roku w październiku rząd polski zakazał, emigracji kobiet małoletnich (poniżej lat 21), wyjeżdżających bez należytej opieki. Zakaz ten rozszerzył kilka miesięcy później i do kobiet małoletnich przez sąd przed dojściem do lat 21.

W marcu b. r. zakazuje emigrować kobietom nieu-

miejącym pisać, za wyjątkiem kilku ściśle określonych wypadków.

Na polsko-francuskiej konferencji porozumiewawczej odbytej w marcu b. r. w Paryżu strona francuska zobowiązała się nie wysyłać zarekrutowanych robotnic rolnych pojedynczo do miejsc pracy, lecz grupami złożonymi conajmniej z paru osób. Umowa ta jednak w wielu wypadkach nie była przestrzegana, zwłaszcza jeżeli chodziło o mniejsze gospodarstwa rolne, zatrudniające niewielką liczbę robotników.

Obecnie Urząd Emigracyjny na nowo podjął sprawę opieki kobiet i na konferencjach odbytych w ub. miesiącu październiku uzyskał od władz francuskich polepszenia losu kobiet, a mianowicie, że urzędy francuskie będą umieszczały pojedynczo w gospodarstwach rolnych tylko pracownice polskie w wieku conajmniej lat 30. Robotnice poniżej tego wieku mogą być umieszczane pojedynczo pod następującymi warunkami:

a) o ile pracodawca zatrudnia już przynajmniej jedną robotnicę;

b) o ile pracodawca udowodni przy pomocy świadectwa potwierdzonego przez mera, że w tej samej miejscowości znajduje się przynajmniej jedna obywatelka polska, lub też krewni sprowadzonej robotnicy;

c) o ile pracodawca złoży pisemne oświadczenie, podpisane przez czynnik mające powagę moralną, jak nauczycielka, ksiądz, przyczem osoby te zobowiązują się do

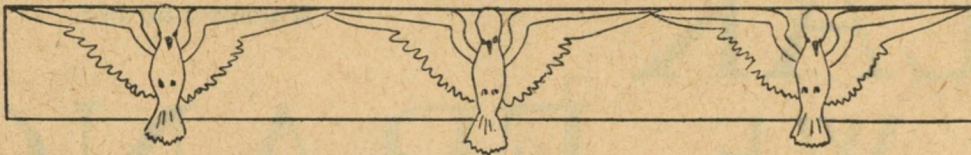
pomagania robotnicy polskiej w porozumieniu z komitetami specjalnymi opieki, tam gdzie one istnieją;

d) o ile pracodawca angażuje robotnice na okres sezonu nie przekraczający 9 miesięcy.

Władze francuskie zapewniły, że będą popierać tworzenie specjalnych Komitetów Opieki, których zadaniem



W tym miesiącu zaczynają się uroczystości jubileuszu Ojca św. Oficjalnie zostaną zapoczątkowane w dniu 20 grudnia przez wielką pielgrzymkę medjolańską, która przybędzie do Rzymu na otwarcie nowego seminarium lombardzkiego na Eskwilinie. Odtąd uroczystości jubileuszowe będą trwały aż do 20 grudnia roku przyszłego.



Na niedzielę Pierwszą Adwentu

Ewangelia zapisana u św. Łuk w rodz. XXI (25-33).

W on czas mówił Jezus uczniom swoim: będą znaki na słońcu, i księżycu, i gwiazdach; a na ziemi uciśnienie narodów dla zamieszania szumu morskiego i nawałności: gdy będą ludzie schnąć od strachu i oczekiwania tych rzeczy, które będą przychodzić na wszystkich świat; albowiem mocy niebieskie wzruszone będą. A tedy ujrzą syna człowieczego przychodzącego w obłoku z mocą wielką i z majestatem. A to gdy się dzieć pocznę, poglądajcie, a podnieście głowy wasze, boć przybliży się odkupienie wasze. I powiedział im podobieństwo: pojrzyjcie na figę i na wszystkie drzewa: gdy już z siebie owoc wypuszczają, wiecie, żeć już blisko jest lato. Tak i wy, gdy ujrzyecie, iż się to będzie działo, wiedźcież, żeć blisko jest Królestwo Boże. Zaprawdę mówię wam, że nie przeminie ten rodzaj, aż się wszystko ziści. Niebo i ziemia przemiją, ale słowa moje nie przemiją.

Dzisiejszą pierwszą niedzielą Adwentu zaczynamy nowy rok kościelny, nowy rok liturgiczny. Był w dziejach świata przedługi Adwent, w którym ludzkość cała oczekiwała tęsknie Zbawiciela. *Rorate coeli!* Spuśćcie rosę niebios z wierzchu, a obłoki niech spuszczać ze dżdżem sprawiedliwego: niech się otworzy ziemia i zrodzi Zbawiciela, a sprawiedliwość niechaj wnijdzie spotem (Iz. 45, 8). Te słowa proroka były wyrazem powszechnej tęsknoty za Zbawcą u ludu wybranego. Nie brakło podobnych tęsknot także u pogan, jeno że u nich odmiennie się wyrażały. Tęsknili za światłością, szukając jej daremnie w labiryntach swoich filozoficznych dociekań, tęsknili za mocą, bo młodość ich raz po raz porażała, ta młodość duchowa zwłaszcza, wskutek której nie byli zdolni do podniesienia się z barłógów niecnoty ku prawości; tęsknili wreszcie za miłością, jakąś nową, której nie umieli nawet nazwać, a której możliwość tylko przeczuwali; do miłości nagliło ich pragnienie jej, zrywające się z najgłębszych pokładów duszy, a zarazem doświadczenie, że ta ich miłość dotychczasowa, która wyrażała się wyskokiem szałów namiętnych, nie jest miłością, lecz złudą zmysłów; była, co prawda, przemożną, ale zarazem okrutną, nie dając rozkoszy trwałej, a dając ledwie przejściowem zmysłów użyciem. Zrodziło się stąd nieukontentowanie, które człowieka wytrwale o tem świadościło, że jak długo trwać będzie rozbrat pomiędzy niebem a ziemią, który zaistniał po klęsce pierworodnej, tak długo człowiekowi pozostanie jako pociecha w niedoli albo rezygnacja ze szczęścia, albo nadzieja w zmiłowanie niebios. Na rezygnację on żadnym sposobem zdobyć się nie mógł, o nie chciał, bo musiałby chyba w zgryzocie oszaleć, chcąc w poprzek stanąć swoim naturalnym aspiracjom; dlatego ufał, że miłość Boża cudem się objawi i nie zawiódł się w swoich nadziejach. Gdy uwierzył w to, o czem go zresztą już sam rozum upewniał, że pragnienie bezmiaru szczęścia może w nim chyba Bóg sam ukoić, a gdy nie znalazł w sobie siły, by się ku Bogu skutecznie podnieść, wtedy Bóg litując się jego nędzy, zstąpił ku niemu. Zapowiedź Izajasza proroka: *«Bóg sam przyjdzie i zbawi was»* (Iz. 35, 4) spełniła się; nastąpiło wypełnienie dziejowego Adwentu w Chrystusowem Narodzeniu. W tem wypełnieniu okazała się łaska Boga Zbawiciela *«naszego»* wszystkim ludziom (Tyt. 2, 11).

Obecny, kościelno-liturgiczny Adwent jest tamtego dziejowego adwentu wspomnieniem, prócz tego histo-

rycznego ma on wszakże aktualne znaczenie dla nas wszystkich, bo przypomina nam, że całe życie nasze jest adwentem, przez który przygotowujemy się na ponowne i już ostateczne przyjście Zbawcy. Przyjście to nastąpi w dniu ostatecznym, przy światła tego skończeniu i oto, głaczego nam Kościół św. nietylko przy końcu roku liturgicznego czyta Ewangelię o końcu świata i o sądzie ostatecznym, ale czyni to również i dziś, u wrót roku nowego. Szczęsne wypełnienie tego drugiego adwentu, jakkolwiek nastąpi na progu wieczności, zależne jest jednak od przyjścia Zbawcy do dusz naszych już teraz, w doczesności. To przyjście Jego możemy sami spowodować, do tego Jego przyjścia dusz naszych go przynaglić.

W historii narodu wybranego istniała tragedia, wołał do Boga, tęsknił za zbawieniem, a gdy Zbawiciel z niebios wysokości doń zstąpił, jedni Go nie poznali, inni Go nie uznali. Ze Słowem odwiecznem stało się, co nam opisuje Jan Ewangelista w tych smutnych słowach: *Przyszło do swego domu, ale swoi Go nie przyjęli* (Jan 1, 11). Skutki tego nieprzyjęcia Boga przez naród pierwotnie wybrany są nam wszystkim wiadome. Naród ten, wzgardziwszy Chrystusem, który Ewangelią swoją stanął w poprzek jego przyziemnemu życiu, a nawet odrzucając wprost tego Chrystusa, upatrzył sobie zbawienie w złotym cieľcu. Wiadomo jednak, że złoto nie nasyci nigdy głodu szczęścia, a choć podobną sytość zapowiada, nie sprawuje jej wszakże. To też naród ten, niby czemś podstawowem w życiu zajęty, jednak istotnie w obłędnym szale skupiony wszystką uwagę przy tem tylko, co technie ziemią. Historia tego narodu jest dla nas poważną przestrogą, byśmy, jak on, nie przeoczyli czasu nawiedzenia Pańskiego, a owszem, byśmy przyjęcie Pańskie wypatrywali i z przyjścia Jego skorzystali. Nie przypuszczać nam, że Chrystus stanie się Zbawcą wbrew naszej woli, albo też, że On zbawieniem się z nami dzieili, choćbyśmy trwali w błędach, które są duchowi Jego przeciwnie. Zbawienie nasze zawisło od Bożej łaski oraz od podstawy tej łaski, jaka się w nas znajdzie. Jak kwiat żądny rosy niebiańskiej rozchyła swój kielich na tej rosy przyjęcie, tak i człowiek nie może w sobie być zamkniętym, jeśli chce, by Chrystus stał się dlań Zbawcą, ale na rościeć winien otworzyć duszę swoją, poruszając wszystko, co mogłoby temu stać na przeszkodzie, by Chrystusowi uszykować do duszy swej drogę. Amen.

będzie udzielać pomocy i opieki kobietom polskim zatrudnionym w rolnictwie.

Nadto w celu zapewnienia skuteczniejszej opieki ze strony władz polskich Urząd Emigracyjny dąży do po-

mnożenia placówek Opiek polskich, zwłaszcza w departamentach rolnych.

Tak samo częste odjazdy urzędniczek Opiek polskich nawet w najdalsze zakątki przyczynią się niewątpliwie do ochrony kobiet polskich na emigracji.

Przegląd spraw wychodźczych

SPRAWY DUSZPASTERSKIE

X. Myszka.

odwiedzi w dep. Aisne:

- 2 grudnia Soissons — zebranie walne Bractwa Różańca św.;
- 4-5 grudnia Nampcel i okolica.
- 5-6 grudnia Morsain — a przyjdą Polacy: z Vassens, Vaux, Vezaponin, Epagny, Chevillecourt, Autrechies;
- 6-7 grudnia Ressous-le-Long — z Gorgny, Maubrun, Courtieux, Courtois, Cheneux;
- 8-9 grudnia Braoy-en-Laomoy — a przyjdą Polacy: z Ferme-de-Malval, Beaulne, Moussy-Verneuil, Ostel, Filain, Les Bovettes;
- 12-13 grudnia Bassolles — a przyjdą Polacy: z Brancourt, Premontrée, Aulers, Coucy la Ville, Coucy-Château;
- 13-14 grudnia Trosly-Loire — a przyjdą Polacy: z St-Aubin, Se-lens, Gummy, St-Paul-aux-Bois, Bleraucourt;
- 16 grudnia Soissons. Walne zebranie stowarzyszenia św. Józefa.

X. Unszlicht.

odwiedzi:

- 1-3 grudnia Ozoir-la-Ferrière.
- 8-10 grudnia La Ferté-sous-Jouarre.
- 15-17 grudnia Eve (Oise) w projekcie.
- 22-23 grudnia Nemours.
- 23-26 grudnia Montereau.
- 29-31 grudnia Montargis (Loiret) w projekcie.
- 1-2 stycznia Gien (Loiret).
- 5-7 stycznia Maisse (Seine-et-Oise).
- 12-13 stycznia Juilly (Seine-et-Marne).
- 19-20 stycznia May-en-Multien.
- 26-28 stycznia Neufmontiers.
- 2-4 lutego Vendrest.
- 9-11 lutego Roissy-en-Brie.
- 16-17 lutego Villenoy (w projekcie).
- 23-24 lutego Lizy-sur-Ourcq.

Książd polski w Rosières

W sobotę dnia 1 grudnia przybędzie do kolonii polskiej w Rosières książd polski, i pozostanie tam przez kilka dni, by dać Polakom okazję spełnienia obowiązków względem duszy.

Urzędnik objazdowy.

W pierwszych dniach grudnia urzędnik objazdowy Konsulatu Generalnego R. P. w Paryżu odwiedzi szereg miejscowości zamieszkałych przez Polaków w dep. Seine-et-Oise w pobliżu Rambouillet.

Podziękowanie

Komitelowi Organizacyjnemu, Radzie Kościelnej, Matkom Chrześcijańskim i wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do urządzenia Zjazdu Katolickiego w Merlebach — jako całości — składam moje serdeczne podziękowanie.

Rozpoczęliśmy od modlitwy w świątyni, na której frontonie widzieliśmy wezwanie: «Pójdźcie, pokłońmy się Panu». Pracowaliśmy nad przygotowaniem Zjazdu, każdy czynił, co mógł; a czynił z tem głębokim przeświadczeniem, że cegielka jego wzmocni gmachy dusz naszych i dla Chrystusa Pana i dla Ojczyzny; że będzie przynajmniej chwilowo podpora moralnego zdrowia, moralnej siły, która przyda się i nam i innym, byśmy mogli oprzeć się tym, których napis przed salą obrad «Narodu otruty duch, to dopiero bólów ból» tak strasznie drażnił.

Ks. Dr. Dragan.

Merlebach-Freyming w listopadzie 1928.

Ochrona emigrantów przed kradzieżą i wyzyskiem.

Urząd Emigracyjny porozumiewa się z państwowymi instytucjami bankowymi w sprawie sposobu przekazywania pieniędzy tych emigrantów, którzy udają się za granicę z pewnym zapasem gotówki. Akcja ma na celu ochronę wychodźców, zabierających z sobą często większe sumy pieniężne, przed możliwością wyzysku i kradzieży.

OPLATKI NA BOŻE NARODZENIE

Czytelnicy nasi mogą otrzymać opłatki u polskich Sióstr Miłosierdzia. Adresować należy: zakład św. Kazimierza, 119, rue du Chevaleret, Paris 13. Ofiary złożone za opłatki zostaną obrócone na ubogie sieroty polskie Zakładu św. Kazimierza.

«SOKOŁ»

W przyszłą niedzielę, dnia 2 grudnia odbędzie się obchód Powstania Listopadowego.

Na program składają się:

Prelekcja, skrzypce, deklamacja.

Zaprasza się kolonję Polską na obchód tej uroczystości do lokalu «Sokoła», 7, rue Corneille, Paris 5, metr Odeon. Zarząd.

☪ ☪ ☪

Niniejszem prosimy uprzejmie o umieszczenie w Piśmie Sz. Panów zawiadomienia, że wobec nielicznych zgłoszeń, konkurs na wykonanie artystycznego afiszu Polskiego Biura Podróży «Pollex-press», odłożony został do dnia 5 stycznia r. 1929-go.

Pollexpress.

Na marginesie Zjazdu Katolickiego w Merlebach (Moselle)

Zjazd odbył się 28 października r. b. Mamy go już za sobą. Przeto można mu się przyjrzyć już z oddali i wypowiedzieć uwagi, które się nasuwają. Nie chodzi o krytykę, lecz wyciągnięcie z niego pewnych wskazówek na przyszłość, by móc z większym skutkiem podobne zjazdy urządzać i przeprowadzać. Trudności zawsze będą; są one nieuniknione.

Duchowieństwo polskie dekanatu Wschodniej Francji, wybierając Merlebach, kierowało się kilku przyczynami. Zgóry zaznaczam, że wybór był nietrafny, niefortunny, ze względu na swe położenie kresowe i na marną komunikację kolejową. Ma jednak Merlebach pewne dane dodatnie: to obecność stała polskiego duszpasterza, własny, oddany przez władzę Polakom kościół osobny do użytku i w końcu prawie czterotysięczna kolonja. Ale i inne powody skłoniły księży polskich do urządzenia zjazdu w tej kolonii: głębokie, szczere pragnienie wykazania rodakom niewłaściwości walki między sobą, między towarzystwami, — serdeczne pragnienie, by niektóre towarzystwa dla powrotu na właściwą drogę, na drogę statutow, usunęły z pośród siebie członków-burzycieli, będących w zupełnej sprzeczności z zasadami katolickimi. Mam w tej chwili na myśli tych,

którzy usiłowali zupełnie otwarcie, urzędowo, by książd polski miał wzbronione przez ks. Biskupa udzielania Komunii św. dzieciom polskim, — tych, którzy rzucali czy rzucali kamienie pod nogi i nauczycielstwu i duchowieństwu i Radzie Rodzicielskiej (szkolnej) i Radzie Kościelnej.

Chodziło również o zamiar zmanifestowania wobec niekiedy nieprzychylnie usposobionego do polskości duchowieństwa uczuć religijnych i narodowych.

Już przy wyborze Komitetu organizacyjnego dali się zauważyć pewne niezdrowe tendencje niektórych osobistości. Parły one koniecznie do wyboru komitetu przez wiec, a nie przez zarządy towarzysw. Jedno z towarzysw wcale nie przybyło. Był również jeden głos, który bredził po pijanemu. Były to dążenia odśrodkowe, utrudniające sprawę. Zwarta postawa części katolickiej i narodowej udaremniła zamiary tamtych. Podają to dla ilustracji stosunków wówczas panujących. Dziś już jest nieco inaczej: nie wiem, czy to wynik zjazdu, czy czego innego. Fakt jest faktem.

Biorąc pod uwagę wszystkie plusy i minusy, jakie posiada Merlebach i jemu podobne miejscowości, trzeba stanowczo stwierdzić, że ostrożnie należy wybierać

Wiadomości z Polski

URUCHOMIENIE EKSPOZYTUR URZĘDU EMIGRACYJNEGO

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 września 1928 r. o ustanowieniu ekspozytur Urzędu Emigracyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 805), obok funkcjonującej już ekspozytury we Lwowie, zostały uruchomione Ekspozytury w Warszawie, Krakowie, Brześciu n/B i Białymstoku. Siedzibą tych ekspozytur są lokale Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami w wymienionych miastach, za wyjątkiem Ekspozytury warszawskiej, która mieści się w lokalu Urzędu Emigracyjnego.

Ustanowienie Ekspozytur Urzędu Emigracyjnego ma na celu ułatwienie emigrantom dokonywania formalności, niezbędnych do wyjazdu z kraju, zapewnienie im ściślejszej opieki władz państwowych oraz umożliwienie tym władzom energicznej akcji przeciwko nadużyciom w zakresie emigracji.

Do czynności Ekspozytur należeć będzie wydawanie zaświadczeń na bezpłatne paszporty osobom, pragnącym emigrować do krajów zamorskich, t. j. krajów, do których dojazd odbywa się drogą morską, z wyjątkiem kolonji francuskich i hiszpańskich w północnej Afryce. Następnie Ekspozytury udzielać będą wiz wyjazdowych na paszportach emigrantów, wyjeżdżających do wymienionych wyżej krajów. Osoby, zamierzające emigrować będą mogły zasięgać w Ekspozyturach wszelkich informacji, dotyczących możliwości emigracyjnych, warunków gospodarczych i fizycznych krajów imigracyjnych, warunków podróży itd.

Poza czynnościami związanymi z zaopatrywaniem emigrantów w paszporty i informowaniem, wykonywać będą Ekspozytury ściśle nadzór nad przedsiębiorstwami, trudniącymi się przewozem emigrantów oraz będą miały za zadanie zwalczanie nielegalnego werbunku wychodźców i niedozwolonego pośrednictwa w sprawach emigracji, zwłaszcza przeciwdziałanie procederowi t. z. agentów.

O ZMIANĘ KONSTYTUCJI

Sprawa zmiany naszej konstytucji zaczyna wchodzić na realne tory. O szczegółach zmiany nie jeszcze wiadomo. Zwolennikom naprawy chodzi głównie o wzmocnienie władzy prezydenta Rzeczypospolitej. Bezpartyjny Blok wniósł już wniosek w tej sprawie. Dąży do załatwienia rzeczy w trzech etapach: Pierwszym z nich byłoby, aby sejm możliwie prędko powziął zasadniczą uchwałę tej treści, że uważa rewizję konstytucji za niezbędną. To byłby krok pierwszy. Etapem następnym byłoby przygotowanie dla plenum sejmku materiału przez komisję konstytucyjną, któraby zestawiała i oceniała wnioski zawarte w zgłoszonych do niej projektach. Czy myśli się przy tem tylko o projektach ze strony grup sejmowych, czy też i o jakimś projekcie ze strony rządu? tego dotąd niewiadomo. 3) Dopiero trzecim etapem byłoby uchwalenie przez sejm w drugim i trzecim czytaniu większością trzech piątych głosów (przy obecności dwóch trzecich posłów) jednego z projektów. Uchwały senatu konstytucja obecna dla rewizji nie wymaga.

kolonje na urządzenie zjazdów. Bardzo ważną rolę odgrywa w tych sprawach ludność miejscowa. Powiedzmy otwarcie: zjazd w Merlebach ilościowo był słaby: z dalszych okolic rodacy nie przyjechali oprócz nielicznych delegatów ze sztafardami; miejscowi zaś nie dopisali, nie przybyli. Może nawet nie trzeba się temu dziwić, skoro się zważy, że znaczna część naszych rodaków dotychczas nie chce wiedzieć o obecności księdza polskiego, że jest całkowicie wynarodowiona, że ojczyzną ich ukochaną są Niemcy, inna znów partja ma swój kościół w kabaretach, w restauracjach, — a bogiem ich — kieliszek. Słowem część naszych współbraci popisała się w owym dniu bardzo ujemnie. Całe szczęście, że kolonja nasza może poszczycić się pewną liczbą wiernych, którzy nie żałują, nie szczędzą pracy, trudu, mocołu, kiedy chodzi o dobre sprawy tak Kościoła, jak i polskości, — bo ci ludzie rozumieją wartość i miłość ojczyzny i miłości kościoła: nie są tymi Ezawami, którzy za miskę soczewicy sprzedają swe przekonania tak narodowe, jak i katolickie. Gdyby wszyscy byli tacy, jak Plackowscy, Basińscy, Olszaki, Swigonie, Pawłowscy, Litarki, Skrzypczaki, Spychały, Kustosze i wielu, wielu innych, których nazwiska nam dokładnie nie są znane, to inną mielibyśmy opinię w świecie, inaczej by nas szanowano, a Kościół i szkoła nie miałyby tyle trudności w swej

Przeciwnicy zmiany konstytucji.

Zerujące na demagogji stronnictwa lewicowe: socjaliści, wyzolenie i stronnictwo chłopskie, zebrali się dnia 14-go listop. w Warszawie i postanowili powołać do życia Stałą Wspólną Komisję Porozumiewawczą dla Ochrony Republiki i Demokracji.

Zadaniem Komisji będzie zapewnić współdziałanie stronnictw wymienionych we wszystkich sprawach dotyczących ochrony i obrony ustroju republikańskiego, demokracji, parlamentaryzmu i wolności w zakresie uprawnień i działalności Sejmu oraz Senatu Rpltej. We wszystkich innych dziedzinach stronnictwa wymienione zachowują zupełną swobodę taktyki, dążąc jednakże z reguły w każdym wypadku poszczególnym do uzgodnienia poglądów i postępowania. Rezolucję powyższą prezydja wymienionych klubów przedstawiły klubom do zatwierdzenia. Na posiedzeniach klubów powyższą rezolucję jednomyślnie zatwierdzono.

Strach przed zmianą konstytucji — jak z tego widać — ma wielkie oczy. Mimo bębnow i krzyków lewicy jednak cały kraj z utęsknieniem oczekuje poprawy obecnej — nie szczególnej — konstytucji.

Skandaliczne kłótnie poselskie

Między posłami Bezpartyjnego Bloku i socjalistami wre obecnie wysocy gorsząca kłótnia. Początek tej coraz ostrzejszej kłótni, pochodzi z przemówienia posła Marka, który zarzucił marsz. Piłsudskiemu prawie, że antypaństwowe działanie (z powodu wywiadu dziennikarskiego z dnia 1-go lipca). Prezes klubu B. B. W. R. pos. Sławek nazwał krytykę posła Marka «bezczelnem łajdactwem», co niesłychanie zgniewało socjalistów. Dziś ten zatarg doszedł już do tego stopnia, że pos. Sławek wyzwał na pojedynek pos. Niedziałkowskiego, który oświadczył, że jako socjalista nie uznaje pojedynku (bardzo słusznie. Nauka katolicka zawsze głosiła i głosi, że jest to sposób zabijania ludzi i zbrodnia).

Kłótnia ta zapędziła socjalistów do ostrej opozycji wobec rządu.

Litwa opracowuje nowy projekt umowy handlowej z Polską.

Waldemaras w wywiadzie, udzielonym prasie litewskiej, oświadczył, że rząd litewski opracowuje obecnie projekt umowy handlowej z Polską. Umowa ta ma być zalegalizowaniem istniejącego de facto handlu nielegalnego pomiędzy Polską i Litwą. Wniosek odpowiedni przesłany będzie wkrótce do Warszawy. Pertraktacje przytem prowadzone będą przez ministerstwa handlu.

Zapytany, czy podpisanie umowy z Polską o małym ruchu granicznym nie jest złamaniem zasad dla zawierania żadnych umów z Polską do czasu odzyskania Wilna, Waldemaras odpowiedział, że należy powitać każdą umowę z Polską, która zbliża Litwę do Wilna, a umowa o małym ruchu granicznym jest właśnie tego rodzaju umową.

pracy, — przeciwnie — ludzie o takich poglądach na każdym kroku niosą swą ofiarną i wydają pomoc. To oni i im pokrewni duchem przyczynili się najwięcej do zupełnie dobrego przygotowania i przebiegu zjazdu.

Jeśli co można zarzucić Komitetowi, to to, że nie usunął z sali obrad beczek z piwem. Nic więcej.

Ogólnie biorąc spodziewano się liczniejszego udziału wiernych; przeliczono się.

Rozumiem bardzo dobrze, że nasi księża kapelani mają po kilka lub nawet kilkanaście kolonij do obsługi, że zajęć mają dużo, zwłaszcza w niedzielę. To jednak nie znaczy, by nie można było na jeden dzień opuścić zwykłych zajęć, tembardziej, że już w sierpniu wiadoma była data zjazdu. Udział duchowieństwa był za skromny: około 4 księży z dekanatu samego nie przyjechało. Tymczasem takie chwile właśnie powinny odznaczać się gremjalnym udziałem przewodników duchowych. Dlaczego stało się inaczej, nie moja rzecz dochodzić przyczyn. Chcę wierzyć i wierzę, że powody były bardzo poważne. W przeciwnym razie byłoby to niezrozumiałe, a co najmniej zagadkowe.

Nasuwa mi się również uwaga dotycząca programu. Zdaje mi się, że nie powinno się urządzać przerw objadawych. Nabożeństwo należałoby odprawić znacznie wcześniej, poczem powrócić na salę obrad, przeprowa-

Ze Świata

WULKAN ETNA USPOKOIŁ SIĘ

Etna przestała już działać zupełnie, jedynie z najwyższego krateru unoszą się jeszcze słupy dymu. Natomiast masy lawy do niedawna rozżarzone obecnie powoli stygną. Wskutek osłabienia działalności wulkanu obie zagrożone miejscowości Nunziata i Carabia należy uważać za ocalone. Lawa przekroczyła już wczoraj drogę biegnącą równoległe do linii kolejowej, łączącej południową i północną część Sycylii. W ten sposób komunikacja między obu częściami wyspy, została przerwana. Komunikacja przez kilka tygodni będzie się mogła odbywać tylko morzem. Szczyt Etny jest obecnie pokryty śniegiem, podczas, gdy z głównego krateru wznoszą się chmury dymu.

W «Corriere de la Catania» ogłasza faszystowski sekretarz prowincjonalny zestawienie szkód, wyrządzonych przez wybuch wulkanu. Wedle tego zestawienia szkody wyrządzone w sadach i winnicach wynoszą 7 milionów lirów, wartość pokrytych lawą pół 50 milionów, wartość zniszczonych budynków 27 milionów, wartość zniszczonych linii kolejowych, dróg, linii telegraficznych, telefonicznych oraz wodociągów 17 milionów. Pozatem nie obliczono jeszcze dokładnie strat, jakie poniósł handel. Ogółem straty wynoszą około 160 milionów lirów.

Straszne wichury przeszły ponad Europą.

Od kilku dni rozpoczęły się gwałtowne burze wichrowe, niszcząc w swym pochodzie drzewa niekiedy i domy.

Skutkiem huraganowej burzy w Paryżu zawaliły się kominy na wielu domach w rozmaitych dzielnicach miasta.

Z Londynu nadechodzą wiadomości o gwałtownych burzach, szalejących nad wyspami angielskimi, na Atlantyku i w Kanale la Manche.

We wszystkich prawie miastach Anglii, Szkocji i Irlandji, wiatr dmący z szybkością ponad 100 klm. na godzinę, wyrządził ogromne szkody.

W kanale la Manche 20 łodzi rybackich uległo całkowitemu zniszczeniu.

Wyjątkowo gwałtowna burza szalała nad Amsterdamem i okolicą. Kilka domów, znajdujących się w budowie, zawaliło się. Wielką liczbę drzew wiatr powywracał z korzeniami. Poważnie uszkodzony został dach głównego dworca w Amsterdamie.

Tak samo i w innych krajach burza poczyniła wielkie szkody.

dzić posiedzenie — obrady i zjazd zakończyć. Ostatni bowiem zjazd wykazał, że po pauzie niektórzy już na salę nie przyszli, inni się spóźnili, a jeszcze inni wychodzili przed jego zakończeniem z racji pociągów.

Sam przebieg obrad był bez zarzutu. Ponieważ pp. sekretarze pominieli w protokóle Zjazdu przemówienie p. prezesa Zw. Tow. Wschodniej Francji, przeto tutaj nadmieniam, że p. Matuszak w kilku zdaniach wyraził gorące pragnienie, jak najściślejszej współpracy wszystkich towarzystw na gruncie katolicko-narodowym.

Dwaj mówcy popełnili nietakty. Pan Szambelańczyk, przewodniczący zupełnie niepotrzebnie rozwodził się nad «Wiarusem», wyglądało to na propagandę, na agitację za tym dziennikiem. Nie był to jednak występ polityczny. Ks. Rogaczewski Dziekan, delegat Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu na wstępie podkreślił wyraźnie i mocno, że w obradach będą rozpatrywane sprawy li tylko katolickie, że żadne wycieczki polityczne są niedopuszczalne. Tymczasem p. Then, redaktor «Kurjera Polskiego», wyrwał się, jak Filip z konopji i, kończąc mowę dobrze wypowiedzianą o roli Polski w obronie Krzyża, wzniósł okrzyk na cześć osób stojących u steru polityki w Polsce.

Z drugiej strony nie słyszeliśmy okrzyku pod adresem Stolicy Apostolskiej, Ojca św., czy naszego ks. Pry-

Nasze odpowiedzi

Kaliciak Władysław: Wyczerpujące informacje może panu dać tylko Konsulat Polski 19, rue Alphonse de Neuville, Paris. Proszę napisać list rekomendowany, włożyć za 50 ct. znaczek na odpowiedź.

Wodek Władysław: za wyrazy uznania dziękujemy. Dziękujemy również za zjednanie nam 10 nowych czytelników. Posyłamy książeczkę do nabożeństwa w cenie 38 fr., ale proszę za nią nie płać, jest to nagroda nasza za współpracę pańską z nami. Szczęść Boże;

Bosko Teofil: zrobiliśmy to, co do nas należało. Cieszymy się również, że zmiany losu. Za pośrednictwo w wyszukaniu pracy nie nie bierzemy. Gazetę ma pan opłaconą do 1.1.30 roku.

Baran Zbigniew: list odesłaliśmy do konsulatu i telefonicznie prosiliśmy konsulata o przychylne załatwienie sprawy. Może być pan spokojny, wszystko zrobione.

POSZUKIWANIA

Osoby, którym znane jest obecne miejsce pobytu robotnika:

1) Kiryluka Stefana, ofiary wypadku przy pracy w przeds. Alfreda Chatté w Vert-St-Père;

2) Młynarczyka Jana, ofiary wypadku przy pracy w przeds. Chevrier w Tigy (Loiret), — zechcą wskazać jego adres Konsulatowi Generalnemu R. P. w Paryżu, 19, rue Alphonse de Neuville.

NA MISJE ZAGRANICZNE W AFRYCE.

złożyło Bractwo Żywego Różańca z Pont-à-Mousson Blenod (Wsch. Francja) kwotę 52 fr.

TEATR POLSKI W PARYŻU

W niedzielę, dnia 9-go grudnia wystawiona będzie staraniem T-wa Miłośników Sceny Polskiej w Paryżu nadzwyczaj wesoła i piękna komedja w 3 aktach M. Bałuckiego «Grube Ryby». Reżyseruje znany kolonji polskiej b. artysta Teatru Małego w Warszawie p. Zenon Choroszczo, który podjął się również wykonania tej roli Pagatowicza. W innych rolach wystąpią: p. Marja Zarembianka, p. X. Koźmiński, p. Andrzejewski. Nowe kostjomy z teatru Narodowego w Warszawie. Nowe dekoracje wykonuje artysta-dekorator p. Stan. Węgrzyn.

Początek przedstawienia o godz. 8.30 wiecz. Bilety w cenie od 5 do 20 fr. są do nabycia w księgarni Gebethner i Wolff, 123, Bd. St. Germain i w Polexpress, 22, Bd des Italiens. Adres Teatru: 8, rue Danton (metro St. Michel).

KALENDARZ

Grudzień ma 31 dni.

2. Niedziela. 1. Adwentu. Bibjany pn. m.
3. Poniedziałek. Franciszka Ksawerego.
4. Wtorek. Piotra Chryzola., Barbary pn.
5. Środa. Sabby op.
6. Czwartek. Mikołaja b.
7. Piątek. Ambrożego bp. dK.
8. Sobota. Niepok. Pocz. NMP.

masa. Ten brak musi być w przyszłości uwydatniony, organizatorzy i przewodnicy nie mogą o nim zapominać.

Ostatnia wreszcie uwaga, jaka mi się nasuwa, dotyczy części uczestników, biorących udział na sali.

Na łamach «Polaka» już o tem pisano. Chodzi o skandaliczne zachowanie się słuchaczy nieco oddalonych od prezydium. Przypomina się jakaś niesforna banda wyjęców, których pogromca nie może uciszyć. Już wielki czas zrozumieć, że hałasowanie w czasie obrad świadczy o pół dzikim stanie mózgów tych ludzi.

Po zjeździe chłoptasy wspólnie z chłoptaskami urządzili sobie zabawę taneczną. Widać, że kołowacizna opanowuje nie tylko zwierzęta, ale i ludzi, że paraliż mózgowy coraz głębiej zapuszcza swe korzenie.

Te spostrzeżenia niech posłużą na przyszłość, by inicjatorzy i komitety mieli pracę ułatwioną. Stosując czy wzorując się na poprzednikach, niech biorą z ich zjazdów to, co było na wysokości zadania, a niech unikają i w wyborze miejscowości i w przemowach tego, co nazywamy krokiem niefortunnym, nietaktem.

Tyle zauważyłem, jako zwyczajny słuchacz i obserwator. Możliwe, że inni zauważyli co innego. Byłoby do brzdę, sądzę, by jednostki poważne, myślące wypowiedziały się w tej sprawie.

R. N.

Polski film w Paryżu.

Począwszy od 30 listopada aż do 13 grudnia będzie wyświetlany polski film «Huragan» w kinie «Rialto» (7, Faubourg Poissonnière). Dochód z pierwszego przedstawienia będzie przeznaczony na ubogę sierotę polskie Zakładu św. Kazimierza w Paryżu.

ZAPŁACILI PRENUMERATE

Lonczak Marcin do 1.1.29; Radowiec Jan do 1.5.29; Piasecka Franciszka do 1.7.29; Urbaniak (z P. de C.) do 12.28; Romanin Grzegorz do 1.1.29; Staszczak Wiktorja do 1.11.29; Pazera Władysław do 1.7.29; Gwizdała Agnieszka do 1.1.29; Cieśla Katarzyna do 1.12.28; Józefa (Isère) do 1.5.29; Dyl Walełnty do 1.5.29; Dawidowicz do 1.1.29; Denis Louis do 1.5.29; Karolinko Stefan do 1.12.28; Strzepka Tomasz do 1.6.29; Stachowicz Helena do 1.7.29; Smolak Julja do 1.7.29; Słysz Wależjan do 1.4.29; Skowroński Marcin do 1.7.29; Skazink Stanisław do 1.7.29; Śliwa Józef do 1.7.29; Skowronek Katarzyna do 1.7.29; Rochna Szczepan do 1.1.29; Mr. le Regisseur do 1.1.29; Piwowarczyk Paul do 1.3.29; Puka Władysław do 1.1.29; Popiel Michał do 1.5.29; Nowacki Tomasz do 1.1.29; Karaś

Tryper leczenie szybkie przy użyciu 3 pudełek pigulek «Pilus» 1 kompletne pudełko — 50 fr.

Perjody bezbolesne regulowanie perjodów: opóźnienia, bolesne perjody, leczą błyskawicznie pigułki «Periodal» Cena 50 fr.

Wysyła wszelkie lekarstwa: Pharmacie de Jussieu, 45, rue de Jussieu. PARIS.

Gabinet medyczny polski 1, rue de Provence. PARIS.

Choroby weneryczne. Medycyna ogólna wizyta 15 fr.
Przyjęcia od 12 do 20; w niedzielę do 22 z rana.
Choroby kobiece przez Doktorę Polską. Informacje listowne za darmo.
Wysyła wszelkich lekarstw pocztą.

ADWOKAT PRZYSIĘGŁY przy Petersb. sędzie apel.

Jerzy LEWIŃSKI

5, rue Boudreau (przy Opéra) Paris (9^e)

Métro: Opéra Tel. Central 94-37 — 94-66
przyjmuje od 10 do 12 i od 2 do 6 w niedzielę od 10-12.
Sprawy karne, cywilne, handlowe i administracyjne. Obrona we wszystkich sądach p. adw. francusk. Pełnomocnictwa. Rozwody. Sprawy ślubne. Tłumaczenia Korespondencji w Polsce. Akta rejentalne. Spadki. Naturalizacja. Porady listowne i osobiste.



DOSTARCZAM DO FRANCJI
TANIE CZESKIE PIERZE
BENEDIKT SACHSEL
Lobzy Nr. 346 u Pilzen
CZECHY
(République Tchecoslovaque)

kilogram białego dartego 30 fr., lepszego 40 i 50 fr.; miękkiego jak kwap 65 i 75 fr.; najlepszego 90 fr. — Ceny we frankach francuskich Wysyła bezpłatnie i bez cła za zaliczką pocztową. Opakowanie się nie wlicza. Wymieniam i odbieram napowrót. — Próbkę darmo. — Paczki z Czech do Francji są około 14 dni w drodze.

Dr. RYPKO dawn. Dr. VIALARD

POLSCY DOKTORZY SPECJALIŚCI

17, RUE RÉAUMUR, PARIS

Métro: Réaumur-Sébastopol lub Arts et Métiers lub Temple lub République w pobliżu głównych dworców kolejowych.

Nowe i radykalne sposoby leczenia **elektrycznością**, serum zastrzykami, **Choroby weneryczne i dróg moczowych: Syfilis. Tryper, Szankier. Choroby krwi, skórne, niemoc płciowa. Choroby nerwów, serca, płucne, żołądka i brzuszne. Bóle i reumatyzmy, Badanie krwi. Mocz, Ropy i t. p.**

Codziennie od 9 rano do 9 wiecz. w niedzielę od 8 rano do 3 pld.
Dla robotników i urzędników ceny niższe.

Mówi się po polsku, francusku, niemiecku.

Lekarz-Polak

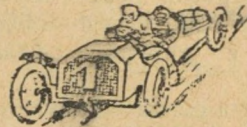
Dr. Franciszek Brabander

b. ekstern. szpitali m. Paryża przyjmuje rano od 11 do 12 i po poł. od 3 do 6 w niedzielę od 10 tej rano
CHOROBY WEWNĘTRZNE, SKÓRNE I DRÓG MOCZOWYCH
Ceny Specjalne dla Robotników

21, Boulevard Port-Royal 1 piętro na lewo (Métro Vavin)

Uwaga: 21, nie 21 bis. Tél. Gobelins, 51-07.

Pierwsza polska szkoła SAMOCHODOWA im. Hallera



35, rue Boissy-d'Anglas
w podwórzu dom 9, 1-sze
piętro. — PARIS-8^e

Telefon Elysées 60-91.
metr. i Nord-Sud: Madeleine i Concorde
Autobus A.C. od dworca Gare du Nord.)

Tylko dyplom naszej paryskiej szkoły, która jednocześnie daje wam prawo do wolnej jazdy po całej Francji a nawet całej Europie i w kraju, może Wam ułatwić do otrzymania dobrej posady.

Nasza szkoła wyucza Was w 14 dn. kursu jazdy i mechaniki wraz z przejściem egzaminu i otrzymaniem dyplomu szofera mechanika. Cały kurs kosztuje 250 fr.

Podczas kursu dajemy często uczniom prace, a po pracy lekcje. UWAGA: Uczniom, którzy nie mogą zaraz przyjechać, tym wysyłamy pocztą kurs lekcji teoretycznych. Ci zaś po zaznajomieniu się z tym kursem przyjeżdżają na lekcje praktyczne. Uczniom po zdaniu egzaminu w naszej szkole na Szofera-Mechanika często dajemy posady we Francji i Polsce polepszając ich byt.

Znajomość jęz. francuskiego nie obowiązuje. Przyjeżdżnym z prowincji, rekomendujemy mieszkanie, od 20 do 25 fr. na tydzień. Informacje wysyłamy bezpłatnie. — Zapisy codziennie od 9-iej do 12 i od 2-7, w niedzielę od 9-5 wieczorem.

Tłumaczenie metryk i innych dokumentów oficjalnych w języku polskim, francuskim, angielskim i niemieckim załatwia.

Wictor Ostrowski

N° 294 TRIEUX (M. et M.).

Tłumacz przysięgły przy sądzie w Briey.

KLINIKA POLSKA

Spodziewamy się twierdzą ci, którzy mają wiarę, gdyż wiara daje nadzieję a w nadziei tkwi największa moc.

Zwracajcie się do nas ze wszystkimi chorobami, a wyleczymy was.

ALE NIE ZWLEKAJCIE!

bo wiedzieć musicie, że miliony szkodliwych bakterii gnieździ się nawet w zdrowym naszym organizmie a przy najmniejszej chorobie one się mnożą i grożą naszemu zdrowiu.

W naszej KLINICE są lekarze specjaliści dla wszystkich chorób, jako to:

kobiece, wewnętrzne, dziecięce, skórne, weneryczne, oczne, uszne, gardłowe nosowe.

Są specjalne pokoje dla operowanych w naszej Klinice Operacyj dokona ją profesorowie paryskich i polskich Uniwersytetów.

Klinika posiada GABINET DENTYSTYCZNY zaopatrzony w najnowsze urządzenia techniczne: leczy się chore zęby, wstawia się plombę, nowe zęby złote i białe, koronki i mostki.

Dla robotników znaczne ustępstwo i dogodny warunki.

KLINIKA znajduje się:

62, rue de la Rochefoucauld (róg rue Pigalle)

Métro: PIGALLE

Przyjęcia codziennie od godz. 10-12 i od 2-9 wieczór.

W niedzielę i święta od 10-12 i od 2-4 pld.

LECZNICA POLSKA W PARYŻU

Urządzona według nowoczesnych wymagań nauki

90, rue Faubourg St.-Martin, tuż obok Gare de l'Est

Métro : Gare de l'Est lub Chateau d'Eau. — Liczne tramwaje i autobusy.

Diatermia, lampa kwarcowa, leczenie elektrycznością. Prześwietlanie promieniami Roentgena. CHOROBY WEWNĘTRZNE, REUMATYZM, HEMOROIDY I ŻYLAKI. NIEGOJĄCE SIĘ OWRZODZENIA, CHOROBY WENERYCZNE, tryper szankier, syfilis, choroby krwi, niemoc płciowa. — CHOROBY KOBIECE. — Badanie krwi i moczu.

LECZNICA ODPOWIADA NIEZWŁOCZNIE NA ZAPYTANIE LISTOWNE

Godziny przyjęć : codziennie od 9—8-ej wieczorem za wyjątkiem pory obiadowej (12-2) w niedziele i święta od g. 9—12 i od 2—4 po południu w piątek przyjęć niema.

Jeżeli nie możecie osobiście zgłosić się do lecznicy, napiszcie niezwłocznie a lecznica, posiadająca własną aptekę, wyśle wam natychmiast wszelkie żądane leki oraz artykuły higieniczne. Wszystkie wskazówki po przysłaniu znaczka pocztowego (50 ctm) bezpłatnie.

ADRESOWAĆ : LECZNICA POLSKA 90, rue du Faubourg St.-Martin — PARIS X.

LECZNICA POLSKA

18, rue Malher. — PARIS-4^e.

DIATERMIA, DARSONWALIZACJA, LAMPA KWARCOWA (Górskie słońce) Prześwietlanie promieniami RÖNTGENA

CHOROBY WEWNĘTRZNE : płuc, serca, narządów trawienia, reumatyzm, hemoroidy, żylaki
CHOROBY WENERYCZNE I DRÓG MOCZOWYCH : tryper, szankier, syfilis, choroby krwi, niemoc płciowa
CHOROBY SKÓRY
CHOROBY KOBIECE I AKUSZERJA

Wszelkie operacje w najdogodniejszych warunkach
Dla bezrobotnych znaczne ulgi

BADANIE KRWI I MOCZU

Przyjęcie codziennie od 9 rano do 8 w. W niedzielę od godz. 9—12.

18, r. Malher. Paris (4^e) w bramie 1-ep.

Métro : St.-Paul: Tel. : Arch. 45-33.

Lekarz specjalista

96, rue de Rivoli, 96. PARIS —

Métro : Châtelet

Najsukuteczniejsze środki przeciw chorobom wenerycznym mężczyzom i kobiet. Leczy przedko choroby krwi i skóry, syfilis, rzeżączkę. Prędkie leczenie żylaków i wrzodów. Własne laboratorium. Bardzo szybko leczy rozdzęcie żyl. — Mówi po niemiecku. Przyjmuje chorych codziennie od 9 do 12 i od 2 do 8, w niedziele od 9 do 12 w poł.

DENTYSTA-LEKARZ

E. M. SMULAR

z paryskiego fakłt. medyczn.

Leczenie i usuwanie zębów według najnowszych systemów, bez bólu. Amerykańskie roboty. Złote korony, mostki. Elektryczne sposoby uspokajające bóle i wzmacniające żęby dziąsła. Dla niezamożnych — wielkie ustępstwa. W wielu wypadkach udzielamy swej zgody na płacenie należności w kilku ratach.

Codziennie od 9 rano do 7 1/2 wiecz. w niedziele do 1 poł.

48, rue de Dunkerque. PARIS

Métro : Gare du Nord, Barbès, Poissonnière. Telefon : Truden, 42-79.

Polska LECZNICA

UNIVERSELLE

5, rue Euryale-Dehaynin, Paris 19. (na parterze)

Métro : Jaurès. Tramwaje N^o 29, 21, 51. Autobus M

OPERACJE, CHOROBY PŁUC, SERCA, ŻOŁĄDKA, SKÓRNE WENERYCZNE, KOBIECE, USZU, GARDŁA I NOSA, PROMIENIE. LABORATORIUM NAJNOWSZE METODY LECZENIA NIEDAWNO ZOSTAŁ OTWARTY ODDZIAŁ DENTYSTYCZNY.

Przy klinice

b. Naczelnny Lekarz 30 p. Str. Kaniowskich
DOKTÓR POLSKI

Przy wypadkach przy pracy leczenia darmo

Przyjęcia : w dnie powszednie od 10—12 i od 1—7 popołudniu. Prócz tego we wtorki i czwartki do 8 w. W niedzielę od 9—12 rano.

ZAMAWIAJCIE

KALENDARZYKI

na rok 1929

(cena 2.50 fr.)



457

Najstarszy polski sklep

założony w roku 1909

**Biżuterji Zegarków i
Instrumentów
Muzycznych**



ARMAND

Pod Zarządem
Marii
Wdyńskiej

POLECA RODAKOM :

Zegarek doskonale chodzący z 5-letnią gwarancją stalowy lub nikłowy	55 fr.
Zegarek, czarny lub nikłowy, 15 rubinów	75 fr.
Zegarek, nakręcany co 8 dni, czarny lub nikłowy	95 fr.
Zegarek firmy Lip czarny lub nikłowy, mechanizm ancre 15 rubinów	145 fr.
Zegarek, srebrny, mechanizm zbardzo staranny	125 fr.
Zegarek, damski, czarny lub nikłowy	75 fr.
Zegarek, damski, srebrny, bardzo ładny	95 fr.
Zegarek, srebrny, płaski, bardzo elegancki mechanizm ancre, 15 rubinów	165 fr.
633 Budziki	48 — 38 — 30 fr.
235 Harmonje w najlepszym gatunku, 10 tonów, 4 basy. — 31 tonów, 12 basów 425 fr. 21 tonów, 8 basów	225 fr.
248 Harmonijki ustne, Koncertowe, 64 tony, 26 fr. 80 tonów	36 fr.
342 Fonografy	325 fr. 375 fr. 425 fr.
457 Skrzypce w dobrym gatunku, w pudle 200 fr. 235 fr. 265 fr.	
304 Przyrząd do ostrzenia brzytwy w futerale	6 fr. 10 fr.
317 Brzytwa w doskonałym gatunku	20 fr. 24 fr. 30 fr.
412 Grzebienie z prawdziwego rogu, mocne	7 fr. 9 fr. 12 fr.
447 Szczotki do włosów	10 fr. 12 fr. 14 fr.
502 Lusterka w nikłowych ramkach	18 fr.
201 Mydło do golenia w metalowym futerale	4 fr.
907 Scyzoryk 2 ostrza i korkociąg, cały stalowy	8 fr. 12 fr.
612 Maszynka do strzyżenia włosów	49 fr. 55 fr.
Pędzle do golenia w doskonałym gatunku 6 fr. 9 fr. Bindy do wasów	4 fr. 6 fr.

Do Każdego zegarka dołączony jest dla czytelników POLAKA WE FRANCJI ładny łańcuszek bezpłatnie. Wysła się po otrzymaniu przekazu pocztowego (mandat-poste), który nadesłać należy pod adresem ;

ARMAND

4, rue des Archives
PARIS (4^e)

Powyższy adres można wyciąć i nakleić na kopertę. — Opakowanie i przesyłka bezpłatnie. — Jeżeli macie trudności z wysyłką pieniędzy to napiszcie do nas nadmieniac jaką nam sumę przestać chciecie a dostarczymy wam gotowy przekaz pocztowy który wystarczy oddać na pocztę i wpłacić wymienioną kwotę.

Katalogi wysyłamy bezpłatnie

POLSKIE BIURO PODRÓŻY « POLEXPRESS »

Jeneralna Reprezentacja Polskiego Biura Podróży «ORBIS»
koncesjonowanego przez Polskie Koleje Państwowe

22, Boulevard des Italiens, PARIS (IX^e) (Róg rue Taitbout)

Métro : Richelieu-Drouot.

Tél. Provence, 88-55.

SPRZEDAŻ BILETÓW KOLEJOWYCH do wszystkich miast Polski i innych krajów.
KUPNO I SPRZEDAŻ ZŁOTYCH, DOLARÓW i innych walut.

PRZEKAZY DO POLSKI

PO NAJLEPSZYM KURSIE

POCIĄGI SPECJALNE DO POLSKI PO CENACH ZNIŻONYCH

Ceny :

Paryż-Poznań	Fr. 275 ;	Lille-Poznań	Fr. 245 ;	Strasbourg-Warszawa	Fr. 311 ;
» Warszawa	» 337 ;	» Warszawa	» 306 ;	» Kraków	» 265 ;
» Kraków	» 345 ;	» Kraków	» 314 ;	» Lwów	» 319 ;
» Lwów	» 376 ;	» Lwów	» 345 ;		

DZIECI DO LAT 3 MAJĄ PRZEJAZD BEZPŁATNY

Najbliższe pociągi specjalne odchodzą :

W PARYŻA, Gare du Nord, 19 GRUDNIA

Z LILLE, 20 GRUDNIA

ze STRASBURGA 19 GRUDNIA

Na dworcu stawić się należy :

W Paryżu dn. 19 Grudnia o godz. 8 wieczór.

W Lille z dn. 19 na 20 Grudnia o g. 2 w nocy.

W Strasburgu dn. 19 Grudnia o g. 6-ej rano.

IŁOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA

ZGŁASZAJCIE SIĘ BEZZWŁOCZNIE

AJENCJE

MARLES-LES-MINES
NŒUX-LES-MINES
SALLAUMINES
DOUAI,
DOUAI,
LA MADELEINE-les-LILLE,
BILLY-MONTIGNY,
VALENCIENNES,
BARLIN,
BRUAY-en-ARTOIS,
SALLAUMINES
LENS,
LENS,
OIGNIES.
LILLE,
PARIS

M. DEFONTE, 21, rue Pasteur
M. PUDŁOWSKI, 254, rue Nationale
M. PUDŁOWSKI, rue Nationale, près Cinéma Olympia
INTER-BOURSE, 1, rue Saint-Thomas
KSIĄŻNICA OŚWIATOWA, 57, rue Saint-Jacques
KSIĄŻNICA OŚWIATOWA, 20, avenue Foubert
LIBRAIRIE POLONAISE, 127, rue Nationale
M^{me} BIANCHI, 3, place de Tournai
M. KRYSIAK, rue Ferrer.
P. KRYSIAK, 117, rue de la République
M. SCHMITT, rue Nationale
M. MAGROWICZ, Hôtel Polonais, 24, rue de la Gare
POLSKIE BIURO INFORMACYJNE, 27, rue de la Paix.
M^{me} MAKOWIECKA, Café Polonais, rue du Moulin
AGENCE LUBIN, 21, rue Faidherbe,
« POLEXPRESS », 22, boulevard des Italiens

Zapisy przyjmowane będą do dn. 18 Grudnia.

Po wymianę bonów na bilety

WSZYSCY WYJEŻDŻAJĄCY Z PARYŻA zgłosić się winni do Agence Biura «POLEXPRESS»
22, Boulevard des Italiens, dn. 19-go Grudnia

WSZYSCY WYJEŻDŻAJĄCY Z LILLE zgłosić się winni do AGENCE LUBIN,
21, rue Faidherbe, LILLE, dn. 19 Grudnia.

WSZYSCY WYJEŻDŻAJĄCY ZE STRASBURGA zgłosić się winni do p. POHORYLESA,
39, rue du Vieux Marché aux Vins, Strasbourg, dn. 18 Grudnia.

Stosownie do przepisów kolejowych każdy pasażer ma prawo do zabrania do wagonu
nie więcej niż dwie walizki ręczne.

**UWAGA : PRZED NABYCIEM BILETU SPRAWDZIĆ NALEŻY CZY POSIADANY PRZEZ
INTERESOWANEGO PASZPORT JEST WAŻNY NA WYJAZD DO POLSKI. JEŻELI PASZ-
PORT JEST PRZEDAWNIONY, INTERESOWANY WINIEN ZWRÓCIĆ SIĘ BEZZWŁO-
CZNIE DO WŁAŚCIWEGO KONSULATU POLSKIEGO, ZAZNACZAJĄC WYRAŹNIE, ŻE
MA ZAMIAR WYJECHAĆ SPECJALNYM POCIĄGIEM, ORGANIZOWANYM PRZEZ
« POLEXPRESS ».**